

נשמתא דאורייתא

גיליון 296 • ערב שבת קדוש פְּרֻשֶׁת וְיָחִי • י"א טבת תשע"ח

ענין בפרשה

במי אתם בוחרים?

שכל את ידיו

אבא/אמא: כשיוסף שומע שיעקב חולה ועומד להסתלק מן העולם, הוא ממהר לקחת את שני בָּנָיו, מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם, לזכות ולהתברך בפעם האחרונה מפי הסבא הגדול, יעקב אבינו. יוסף מושיב את הַבֶּן הַבְּכוֹר, מְנַשֶּׁה, לימינו של יעקב ואת אֶפְרַיִם מְשַׁמָּאלוּ, בְּמַחְשָׁבָה שִׁיעֵקֵב יְבָרֵךְ תְּחִלָּה את הַבְּכוֹר וְאַחַר כֵּן את הַצֶּעִיר.

אך יעקב 'משכל' את יָדָיו וּמְנִיחַ את יד ימינו על ראשו של אֶפְרַיִם הַצֶּעִיר שִׁיּוֹשֵׁב מְשַׁמָּאלוּ וְאֵת יד שְׁמָאלוּ עַל ראש מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר שִׁיּוֹשֵׁב מִיְמֵינוּ.

זה לא בטעות

ילד/ילדה: יוסף מְנַסֶּה 'לתקן' ואומר ליעקב שְׁהַסְדֵּר צָרִיךְ לְכַאוֹרָה להיות הפוך, כי מְנַשֶּׁה הוא הַבְּכוֹר וְאֵלּוּ אֶפְרַיִם הוא הַצֶּעִיר. אך יעקב משיב לו: "יְדַעְתִּי בְּנֵי יִדְעָתִי" - אֲכֵן (כְּפִי שֶׁמְפָרֵשׁ רַש"י) גַּם מְנַשֶּׁה יַעֲמִיד מִזְרְעוֹ אֵת גְּדֵעוֹן שֶׁעַל יָדָיו תִּצְמַח יְשׁוּעָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֵךְ אֶפְרַיִם חָשׁוּב יוֹתֵר, כִּי מִזְרְעוֹ יַעֲמִיד יְהוֹשֵׁעַ שֶׁיִּלְמַד תּוֹרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל וַיִּנְחַל לְעַם אֵת הָאָרֶץ, וְאֵף יְחַלֵּל אֵת הַנֶּסֶךְ שֶׁל "שֶׁמֶשׁ בְּגַבְעוֹן דּוּם וַיִּרַח בְּעַמֻּק אֵילֹן".

מְנַשֶּׁה או אֶפְרַיִם?

אבא/אמא: אם אֶפְרַיִם חָשׁוּב יוֹתֵר, אֵז לְמָה מְנַשֶּׁה נוֹלַד רֵאשׁוֹן? וּמִדּוּעַ בְּאֵמַת יוֹסֵף חוֹשֵׁב שֶׁמְנַשֶּׁה צָרִיךְ לְהִיטֵר הָרֵאשׁוֹן לְבָרְכָהּ, וְאֵלּוּ יַעֲקֹב שָׁם אֵת אֶפְרַיִם הָרֵאשׁוֹן?
בְּשִׁבִיל לְהַבִּין אֵת זֶה אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְהַבִּין מַה מְסַמְלִים מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם.

הַרְבֵּי בְּפָנָי הַתְּלַמִּידִים שִׁיְצָאוּ לְשִׁלְיחוֹת בְּחֻדְשֵׁי הַקִּיץ בְּמִסְגֵּרַת 'מְרֻכְז שִׁלְיחוֹת'. הַרְבֵּי הַזְכִּיר אֵת הַסְּפּוֹר וְאָמַר לְתַלְמִידִים כִּי הַלְקַח מִהַסְּפּוֹר הוּא שְׁכַל חֲסִיד או 'תְּמִים' נִמְצָא כְּכֹיכּוֹל "בְּשַׁעַר" וּמְשַׁמֵּשׁ דְּגָמָה כִּיֻּצַּד צָרִיךְ לְהִרְאוֹת חֲסִיד...

כֵּן עָלִינוּ לְזַכֵּר תְּמִיד אֵת הָאֲחֵרִיּוֹת שֵׁישׁ לָנוּ בְּתוֹר חֲסִידִים וּשְׁלוֹחִים שֶׁל הַרְבֵּי.

אֲבָל רַבֵּי שְׁמוּאֵל שְׁהַצֵּטִיר תְּמִיד כְּשֶׁמַּח וְעַלִּיז, הִיָּה גַם חֲסִיד רְצִינִי.

בזכות אברכים פאלו

רַבֵּי שְׁלֹמֹה מְקַרְלִין, בְּקֹר אֲצֵל אַדְמו"ר הַזְּקֵן בְּתַשְׁעָה בְּאָב. ר' שְׁמוּאֵל עָמַד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְזָרַק 'בְּרִלֵךְ' קוֹצְנִיִּים עַל הַמַּתְפַּלְלִים (כְּדִי לְהַפִּיג אֵת הָעֲצָבוֹת). כְּשֶׁרָאָה זֹאת רַבֵּי שְׁלֹמֹה מְקַרְלִין, הוּא הִקְפִּיד וְאָמַר לְאַדְמו"ר הַזְּקֵן: "בְּגַלֵּל אֲבָרְכִים כְּאֵלּוּ נִחְרַב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ". אַחַר כֵּן הִלְכוּ אַדְמו"ר הַזְּקֵן וְרַבֵּי שְׁלֹמֹה מְקַרְלִין לַיַּעַר, וְרָאוּ אֲבָרְךָ יוֹשֵׁב עַל קֶן מְלֵא נְמָלִים קוֹצְנִיּוֹת וּבּוֹכָה עַל חֲרַבְנָא בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. אָמַר עַל כֵּן רַבֵּי שְׁלֹמֹה: "בְּזִכּוֹת אֲבָרְכִים כְּאֵלּוּ יִכְנֶה בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ". אָמַר לוֹ אַדְמו"ר הַזְּקֵן: "זֶהוּ אוֹתוֹ אֲבָרְךָ..."

הַמְשֻׁךְ בְּשִׁבוּעַ הַבָּא בְּעֵזְרַת-הַשֵּׁם

dmn creative

בשורה טובה ומשמחת:

אבות ובנים - זמן חורף

"בית מנחם" - מוצש"ק - שעה 19:00

"מענדענ'ס שול" - מוצש"ק - בשעה 19:00

"בית הכנסת נחום יצחק" - ליל שבת

המשתתפים בקביעות בתוכנית "אבות ובנים" ישתתפו בהשראה מיוחדת על כרטיס טיסה לרבי, 60 אזרות קודש 60 ליקואי שיחות.

בבניה ארגון אבות ובנים נפר חב"ד

* בכפוף לתנאי ההשתתפות

גיליון 296 ויחי

שם התלמיד/ה: _____ משפחה: _____

כיתה: _____ חתימת הורים: _____

למדתי עם _____ את השיחות

קראתי עם _____ את סיפורו של ר' שמואל מונקעס

הַזְּקֵן: "יְכוּלְנִי לְקַרְא לְגוֹי שִׁיגְרֵשׁ אוֹתָךְ". בְּשִׁמְעוֹ זֹאת הִתְפַּרֵץ ר' שְׁמוּאֵל בְּכִי וְאָמַר: "רַבִּי! מִיִּין גּוֹי אִיז שְׁטַאָרְקֶער פּוֹן אַיַער גּוֹי" (=הַגּוֹי שֶׁלִּי חָזַק מִהַגּוֹי שֶׁלְכֶם). וְאֵז הַכְּנִיסוֹ אַדְמו"ר הַזְּקֵן לְבֵיתוֹ. וְזוֹ הִיְתָה תְּחִלַּת הַתְּקַשְׁרוֹתוֹ שֶׁל ר' שְׁמוּאֵל לְאַדְמו"ר הַזְּקֵן.

רַבֵּי שְׁמוּאֵל הִגִּיעַ אִם כֵּן לְאַדְמו"ר הַזְּקֵן כְּדִי לְזַכֵּךְ אֵת הַ"גּוֹי" - הַנְּפֹשׁ הַבְּהִמִית שֶׁלּוֹ, וְכַפִּי שֶׁקְרָאנוּ עִתָּה אַדְמו"ר הַזְּקֵן קִבַּל אוֹתוֹ וְהִרְאָה לוֹ בְּהַמְשֵׁךְ אֵת הַדְּרָךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם.

"שלא עשני גוי"

פַּעַם נִשְׂרַף בֵּיתוֹ שֶׁל ר' שְׁמוּאֵל, בְּנֵי הַבַּיִת נִצְלוּ, אֲבָל הַבַּיִת נִשְׂרַף כְּלוּ עַד הַיְסוּד. לְמַחְרַת, כְּשֶׁבָּא ר' שְׁמוּאֵל לְרְאוֹת אֵת מְקוֹם הַבַּיִת וְלֹא מְצָא כִּי אִם אֶפְרַיִם וְכִמְהָ אוֹדִים מוֹצְלִים מִתְּגוּלָּתָם בַּחוּץ, פָּתַח אֵת פִּיו וְאָמַר בְּקוֹל: "כְּרוּךְ אַתָּה ה'..." הַאֲנָשִׁים סָבִיבוּ חֲשָׁבוּ שֶׁהוּא בֹטַח יְסִים "דִּין הָאֵמַת", אֵךְ לְתַמְהוֹנָם הוּא בְּרָךְ: "...שְׁלֹא עֲשֵׂנִי גּוֹי".

ר' שְׁמוּאֵל הִבִּין אֵת מְבוֹכָתָם, וְאָמַר: "תְּאָרוּ לָכֶם אִם הֵייתִי חֵס-וְשְׁלוֹם גּוֹי, הָרִי הָאֵלִיל שֶׁלִּי הִיָּה גַם כֵּן נִשְׂרַף יְחַד עִם הַבַּיִת, אֲבָל עֲכָשׁוּ הַנְּנִי מוֹדָה לְהַשֵּׁם שְׁלֹא עֲשֵׂנִי גּוֹי, וְהַשֵּׁם שֶׁלִּי - אוֹתוֹ אֲנִי עוֹבֵד וְאֵלּוּ אֲנִי מִתְפַּלֵּל - חֵי לְעַד וְקָיָם לְנֶצַח, וּוְדָאֵי לֹא יַעֲזְבֵנִי וַיַּעֲזֹר לִי בְּמַצְטָרְךָ לִי..."

אֶחָד הַסְּפּוֹרִים הַיּוֹתֵר חֲכִיכִים אוֹדוֹת רַבֵּי שְׁמוּאֵל הוּא:

החסיד בשער

ר' שְׁמוּאֵל הִלֵּךְ פַּעַם עִם קְבוּצָה שֶׁל חֲסִידִים, בְּחִזְרוֹתָם מִהַתּוֹעֲדוֹת, דָּרָךְ חֲצְרוּ שֶׁל רַבְּנֵי הַזְּקֵן. קִפֵּץ ר' שְׁמוּאֵל עַל הַגֶּדֶר וְנִתְלָה עַל שַׁעַר הַחֲצֵר. שְׁאֵלוּהוּ חֲבָרָיו הַחֲסִידִים - שְׁהַרְגֵלוּ לְתַעֲלוּלָיו: "מָה פֶּשֶׁר הַתַּעֲלוּל הַחֻדָּשׁ?"

באדיבות הצייר החסידי ר' יחיאל אופנר

הַשִּׁיב לָהֶם: "בְּנִהַג שְׁבַעוֹלָם, שֶׁעַל יַד סַנְדְּלָר תְּלוּיָה נֶעַל, עַל יַד זָגַג תְּלוּיָה פֶּסֶת זְכוּכִית וְכֵן הִלָּאָה. כְּמוֹ כֵּן מִן הָרְאוּי שֶׁעַל יַד חֲצְרוּ שֶׁל הַרְבֵּי יְרָאוּ חֲסִיד בְּשַׁעַר... כְּדִי

שִׁיְדַעוּ שְׁכָאן נִמְצָאת חֲצְרוּ שֶׁל הַרְבֵּי."

אֵךְ זֶהוּ לֹא רַק סְפּוֹר חֲכִיב. בְּשָׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְנִשְׂיאוֹת, דְּבַר

בפרשת מקץ יוסף קורא להם שמות, על שם מה שעובר עליו.

לזכר ולהתקדם הלאה

ילד/ילדה: מנשה - "כי נשני אלקים את כל עמלי ואת כל בית אבי" - יוסף נמצא במצרים, מקום שמנסה להשכיח ממנו את בית אבא, ולכן הוא קורא לבן שלו בשם מנשה, כדי לזכור כל העת איפה הוא נמצא ולא לשכח את בית אבא. וכפי שלמדנו בשבוע שעבר שיוסף אכן זכר כל העת את הדבר-תורה האחרון שלמד עם אבא, פרשת עגלה ערופה. אפרים - "כי הפני אלקים בארץ עניי" - גם במצרים, השם הצליח את דרכו של יוסף והוא הצליח לגדל ולהתפתח שם, גם בגשמיות וגם ברוחניות.

מה המטרה?

אבא/אמא: נקח לדגמה שליח שיוצא לדרך למקום נדח. מה עקר התפקיד שלו? האם התפקיד הוא לזכור כל העת ולא לשכח מאיפה הוא הגיע, או שהתפקיד שלו הוא לפעל ולהפיץ את המעצמות חוצה, במקום בו הוא נמצא?

נכון, בשביל לעשות את העבודה כמו שצריך, אסור לו לשכח מאיפה הוא בא, הוא צריך כל הזמן לזכור את התפקיד שלו, אבל העקר הוא לעשות בפעל ממש.

לפי זה מי יותר חשוב, מנשה או אפרים? וכפי ששאלנו קדם, אם באמת אפרים חשוב יותר, אז למה מנשה נולד ראשון?

נקודה משיחה

השנים הטובות

ילד/ילדה: זה קרה השבוע, בפרשת ויחי. הצמח-צדק חזר מהחידר ופנה לסבו האהוב, אדמו"ר הזקן, בשאלה: סבא, למדתי היום בחידר שיעקב אבינו חי את השנים הטובות ביותר שלו בהיותו במצרים.

כיצד זה יתכן, שדווקא במצרים, המקום החמרי והנחות ביותר בעולם מבחינה רוחנית, יתיה יעקב - בחיר האבות - את שנותיו הטובות ביותר?!

אבא/אמא: השיב לו הסבא, אדמו"ר הזקן: בפרשה הקודמת, ויגש, מספר שלפני שיעקב ירד למצרים, הוא שלח לפניו את בנו יהודה, במטרה לפתח ישיבה בארץ גשן, שם יוכלו השכטים לשבת ולהגות בתורה. הפסוק מתאר זאת: "ואת יהודה שלח לפניו, להורת לפניו גשנה".

לזכר בשביל לעשות

ילד/ילדה: אכן, אפרים הוא החשוב ולכן יעקב שם את יד ימינו על ראש אפרים, אבל בשביל להצליח בעבודה של "אפרים" - להגיע להשגים גם "בארץ עניי", בשביל זה חביבים קדם את "מנשה" את הזכרון מאיפה באנו ומה תפקידנו.

לסכום, סדר הילדה וההתפתחות של הדברים הוא קדם "מנשה" (הכור) ואז "אפרים", אבל המטרה העקרית היא "אפרים" ולכן הוא קודם לברכה, שנותנת לו כוח מלמעלה להצליח בעבודה שלו.

יתרון האור מן החשך

אבא/אמא: העבודה שלנו היא להאיר את חשך הגלות. מנשה מסמל את הכוח של הנשמה (שבאה מ"בית אבא" שבשמים), שיכולה להתגבר על החשך. אבל החידוש האמתי הוא העבודה של אפרים, לא רק לקחת את הכוח שקבלנו מבית אבא, אלא להפך את "ארץ עניי" את הגלות עצמה לאור ולקדשה.

הלקח:

יהודי צריך לזכור כל הזמן מאיפה הוא בא ולהבין שהגלות היא כולל וכלל לא המקום הטבעי שלו. ובמילא, ברגע שיש לו קצת זמן פנוי הוא מנצל אותו לא לדברים חמריים ("הגלות"), אלא לתורה ולמצוות ("בית אבי" - המקום שממנו הגיעה הנשמה).

אבל התכלית היא לא רק לשמר על עצמנו שלא להיות משפעים מהסביבה, אלא להשפיע על הסביבה ולהאיר אותה באור התורה והמצוות.

(מעובד ע"פ לקו"ש ט"ו, ויחי ב)

פרש זאת אדמו"ר הזקן - "להורת", כאשר לומדים תורה - "לפני גשנה" - נגשים ומתקרבים לפני השם.

ולכן, סים הסבא את התשובה, יעקב חי את מיטב שנותיו דווקא במצרים - בכוח למוד התורה, יהודי יכול להיות דבוק עם השם אפילו כשהוא נמצא במקום נחות כמו מצרים.

ילד/ילדה: בזכות התורה, יעקב לא ירד למצרים מבחינה רוחנית. הוא אמנם גר שם, אך לא נפעלה אצלו כל ירידה. ולכן דווקא שם היו אלו מיטב שנותיו - כי בארץ ישראל אין חידוש שהוא דבוק בהשם, אך כאשר אפלו במצרים הוא וגם בניו יושבים ולומדים תורה ודבוקים בהשם, אז מרגשת המעלה העצומה של הפיכת חשך מצרים לאור.

הלקח: בכוח למוד התורה, יהודי יכול להשאר דבוק בכל זמן ובכל מקום עם הקדוש-ברוך-הוא.

(מעובד ע"פ לקו"ש כרך י, פר' ויחי)

נדוני החסידים

החסיד השמח

-חלק ראשון-

תעודת זהות

שם החסיד: רבי שמואל מונקס

עיר מגורים: קליסק

תקופה: הדור הראשון לחסידות חב"ד

רבי שמואל מונקס מפרסם כחסיד שמח ופקח. היסורים שעברו עליו לא הצליחו להשפית ממנו את השמחה, שהיתה הדרך שלו בעבודת השם. לא אחת למדו הרבי הרי"צ וגם הרבי נשיא דורנו לקח מספור כזה או אחר שהתרחש עם רבי שמואל. וכן מספר הרבי על:

המפגש הראשון

"כבוד קדשת מורי וחקמי אדמו"ר ספר אודות אחד מצעירי החסידים של אדמו"ר הזקן - החסיד ר' שמואל מונקס, שמתבעו אהב ענין של צחות... - כיצד היתה תחלת התקרבותו לאדמו"ר הזקן:

כאשר ר' שמואל הגיע בפעם הראשונה אל אדמו"ר הזקן בליאוזנה, היתה זה באמצע הלילה. העירה פלה היתה שרויה בחשכה, וכל בני העירה היו ישנים.

ר' שמואל לא ידע היכן נמצא ביתו של אדמו"ר הזקן, אבל שער שבביתו של הרבי בודאי מואר, שהרי הרבי יושב ולומד כל הלילה, והחליט שיחפש בית שבו קע ממנו אור, וזה יהיה סימן עבורו שזה ביתו של הרבי.

וכך הוה. ר' שמואל הסתובב ברחובות העירה עד שהבחין באור שבו קע מאחד הפתים, נגש לשם ודפק על הדלת. - כיון שכל בני הבית היו ישנים, נגש אדמו"ר הזקן בעצמו ופתח את הדלת, ושאל את ר' שמואל מה רצונו. והשיב ר' שמואל, שרצונו ללון בבית. שאל אותו אדמו"ר הזקן: "וכי לא מצאת בית אחר ללון?". אמר לו ר' שמואל: "זה גם פן בית יהודי" ... ואמר לו אדמו"ר